Neuvotteleva virkamies Sami Rinne

Valtioneuvoston asetus suurten polttolaitosten päästöjen rajoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Pääasiallinen sisältö

Ehdotettavalla valtioneuvoston asetuksella muutettaisiin suurten polttolaitosten päästöjen rajoittamisesta annettua valtioneuvoston asetusta (936/2014).

Asetuksella säädettäisiin Lupa- ja valvontavirastolle velvollisuus ilmoittaa polttoaineen saatavuushäiriöiden vuoksi toiminnanharjoittajalle myöntämistään poikkeuksista ympäristöministeriölle. Lisäksi täsmennettäisiin Lupa- ja valvontaviraston velvollisuutta määrätä toimia päästöjen mittausjärjestelmän luotettavuuden parantamiseksi ja toiminnanharjoittajan velvollisuutta ilmoittaa mittausjärjestelmien tarkistuksen tuloksista. Asetus on osa teollisuuspäästödirektiivin päivityksen kansallista täytäntöönpanoa.

Asetuksen ehdotetaan tulevan voimaan 3.7.2026.

1 Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Teollisuuden ja karjankasvatuksen päästöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (2010/75/EU, jäljempänä teollisuuspäästödirektiivi) III luvussa ja V liitteessä on säädetty suuria polttolaitoksia koskevista erityissäännöksistä ja teknisistä määräyksistä. Ne on asetustasoisen sääntelyn osalta toimeenpantu kansallisesti valtioneuvoston asetuksella suurten polttolaitosten päästöjen rajoittamisesta.

Teollisuuspäästödirektiivin vuoden 2024 päivityksessä muutettiin direktiivin III luvun suurten polttolaitosten polttoaineiden saatavuushäiriöitä koskevia 30 artiklan 5 ja 6 kohtia sekä direktiivin liitteen V suurten polttolaitosten päästöjen tarkkailua koskevan 3 osan 8 ja 10 kohtia. Direktiivimuutosten toimeenpanemiseksi valtioneuvoston asetusta suurten polttolaitosten päästöjen rajoittamisesta on muutettava vastaavalla tavalla.

Asetus annettaisiin ympäristönsuojelulain (527/2014) 9 §:n 2 ja 3 kohtien sekä 99 §:n 6 momentin nojalla. Lain 9 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa lain 7 ja 8 §:ssä säädettyjen ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä koskevien velvollisuuksien täsmentämiseksi tarkempia säännöksiä. Lain 99 § koskee suurten polttolaitosten poikkeuksellisia tilanteita ja sen 6 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä pykälän 1 momentissa tarkoitetusta ilmoitusvelvollisuudesta, 2 momentissa tarkoitetusta laitoksen toiminnan rajoittamisesta savukaasujen puhdistinlaitteen toiminnan häiriön tai rikkoutumisen aikana sekä 3 momentissa tarkoitettujen poikkeusten myöntämisestä.

2 Asian valmistelu

Asetus on valmisteltu virkatyönä ympäristöministeriössä osana teollisuuspäästödirektiivin päivityksen täytäntöönpanoa koskevan hallituksen esityksen valmistelua. Asetusluonnos oli lausuntokierroksella 19.12.2025–13.2.2026. Asetuksen valmisteluun liittyvät asiakirjat ovat saatavilla valtioneuvoston hankeikkunasta osoitteessa https://valtioneuvosto.fi/hankkeet tunnuksella YM063:00/2024.

3 Nykytila ja keskeiset ehdotukset

Suuret polttolaitokset ovat polttolaitoksia, joiden polttoaineteho on vähintään 50 megawattia. Laitoksen polttoainetehoa määritettäessä lasketaan yhteen kaikki samalla laitosalueella sijaitsevat energiantuotantoyksiköt. Suuret polttolaitokset tarvitsevat toiminnalleen ympäristöluvan ympäristönsuojelulain liitteen 1 taulukon 1 kohdan 3 a perusteella. Toimivaltainen ympäristölupa- ja valvontaviranomainen on Lupa- ja valvontavirasto. Suomessa on noin 230 suuriin polttolaitoksiin kuuluvaa energiantuotantoyksikköä.

Teollisuuspäästödirektiivin vuoden 2024 päivityksessä muutettiin direktiivin III luvun suurten polttolaitosten polttoaineiden saatavuushäiriöitä koskevia 30 artiklan 5 ja 6 kohtia sekä direktiivin liitteen V suurten polttolaitosten päästöjen tarkkailua koskevan 3 osan 8 ja 10 kohtia.

Direktiivimuutosten toimeenpanemiseksi suurten polttolaitosten päästöjen rajoittamisesta annettuun valtioneuvoston asetukseen lisättäisiin säännös Lupa- ja valvontaviraston velvollisuudesta ilmoittaa polttoaineen saatavuushäiriöiden vuoksi toiminnanharjoittajalle myöntämistään poikkeuksista ympäristöministeriölle. Lisäksi täsmennettäisiin Lupa- ja valvontaviraston velvollisuutta määrätä toimia päästöjen mittausjärjestelmän luotettavuuden parantamiseksi ja toiminnanharjoittajan velvollisuutta ilmoittaa mittausjärjestelmien tarkistuksen tuloksista.

4 Pääasialliset vaikutukset

Asetusmuutoksen vaikutukset johtuvat teollisuuspäästödirektiivin muuttuneesta sääntelystä. Teollisuuspäästödirektiivin vuoden 2024 päivityksen toimeenpanon vaikutuksia on arvioitu ympäristönsuojelulain muuttamista koskevassa hallituksen esityksessä HE 75/2026 vp.

Suomessa on ympäristöhallinnon YLVA-tietojärjestelmän mukaan noin 230 suuriin polttolaitoksiin kuuluvaa energiantuotantoyksikköä.

Suurten polttolaitosten asetukseen esitettävillä muutoksilla olisi vaikutusta Lupa- ja valvontavirastoon ja suurten polttolaitosten toiminnanharjoittajiin. Lupa- ja valvontavirastolle tulisi velvoite ilmoittaa myöntämistään asetuksen 17 §:n mukaisista poikkeuksista ympäristöministeriölle. Lisäksi tarkennettaisiin, että eräät Lupa- ja valvontavirastolle ja toiminnanharjoittajalle jo nykyisin säädetyt velvollisuudet olisi jatkossa toteutettava viipymättä. Edellä mainittujen vaikutusten arvioidaan olevan vähäisiä. Esityksellä ei arvioida olevan muita vaikutuksia.

5 Lausuntopalaute

Asetusluonnos oli lausuntokierroksella 19.12.2025–13.2.2026 yhdessä teollisuuspäästödirektiivin päivityksen toimeenpanoa koskevan hallituksen esityksen luonnoksen kanssa (HE 75/2026 vp). Asetusluonnoksesta ei annettu lausuntoja.

6 Säännöskohtaiset perustelut

17 § *Polttoaineen saatavuudessa ilmenevät häiriöt*. Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin Lupa- ja valvontaviraston velvollisuudesta ilmoittaa pykälän 1 ja 2 momentin nojalla myönnetyistä poikkeuksista, poikkeusten perusteluista ja asetetuista ehdoista välittömästi ympäristöministeriölle. Lisäyksellä toimeenpantaisiin teollisuuspäästödirektiivin 30 artiklan 5 ja 6 kohtiin tehdyt muutokset. Kyseisten direktiivikohtien mukaisesti ympäristöministeriö välittäisi Lupa- ja valvontavirastolta saamansa tiedot edelleen välittömästi komissiolle.

22 § *Päästöjen tarkkailu*. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin täsmentämällä toiminnanharjoittajalle jo säädettyä velvoitetta ilmoittaa Lupa- ja valvontavirastolle automaattisten mittausjärjestelmien tarkistusten tulokset. Jatkossa toiminnanharjoittajan olisi ilmoitettava asiasta viipymättä. Muutoksella toimeenpantaisiin teollisuuspäästödirektiivin V liitteen 3 osan 8 kohdan muutos.

Liite 3 *Päästöjen tarkkailu ja mittaukset*. Liitteen 10 kohtaa muutettaisiin täsmentämällä Lupa- ja valvontavirastolle jo säädettyä velvoitetta määrätä toiminnanharjoittaja toteuttamaan toimia, joilla parannetaan jatkuvissa mittauksissa käytettävän järjestelmän luotettavuutta. Jatkossa Lupa- ja valvontaviraston olisi määrättävä toiminnanharjoittajaa toteuttamaan kyseiset toimet viipymättä. Lisäyksellä toimeenpantaisiin teollisuuspäästödirektiivin V liitteen 3 osan 10 kohdan muutos.

7 Voimaantulo

Ehdotetaan, että asetus tulee voimaan 3.7.2026.

Esitys

Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen suurten polttolaitosten päästöjen rajoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta.